

07

El Pinastre de Menorca

(Pinus pinaster Aiton)

PLA DE RECUPERACIÓ D'ESPECIES VEGETALS AMENAÇADES

El Pinastre de Menorca

(*Pinus pinaster* Aiton)

TREBALLAM PER RECUPERAR LES PLANTES AMENAÇADES

Descripció

El pinastre és un pí, una conífera arbòria i forestal de grans dimensions (30 m.) molt característic per les fulles llargues i robustes, d'escorça gruixuda i clivellada, i de pinyes grans i gratalludes, que es solen mantenir tancades molt de temps, o fins i tot fins que hi ha episodis de foc. És, per tant, una espècie adaptada als incendis, quan dispersa els pinyons. El pinastre ha estat molt utilitzat per a l'obtenció de pega o resina, la qual cosa n'ha limitat, en les regions on es resinava, el valor de la fusta, que tanmateix, té usos artesanals destacats. En els anys 70, un projecte de l'antic ICONA va suposar la sembra d'uns centenars de peus a la zona de la Font des Noguier (Pla de Cúber), on vegeten perfectament.

Característiques

Viu de forma natural a la regió mediterrània occidental i a la façana atlàntica, formant boscos de gran extensió a la Península Ibèrica, Itàlia, Marroc, Algèria i Tunísia. Però a les Illes Balears només se n'ha localitzat **una única població natural** a la **Tramuntana de Menorca** (terme municipal de Ferreries), formada per un grup d'arbres que creixien a la part alta d'un comellar molt obert, orientat al nord, densament cobert per una màquia de bruc, sobre sols silíceus. El pinastre de Menorca és probablement un relict, que s'ha salvat in extremis, i és testimoni de les antigues relacions biogeogràfiques de Menorca amb les illes de Còrsega i Sardenya; per tant té un valor científic molt rellevant i mereix el coneixement i el respecte de tots els habitants de les Illes Balears.

Mans a la feina: Evolució i Gestió de l'espècie

Un incendi a l'estiu del 2006 a la localitat original des Milocar acabà amb tots els exemplars naturals de pinastre. Malgrat aquest desastre per a la flora de les Balears, la línia genètica dels pinastres menorquins es conserva gràcies a les actuacions iniciades per la Conselleria de Medi Ambient al 2003: recol·lecció de llavors i producció d'exemplars en viver, empeltament de mudes dels pinastres menorquins sobre pins blancs, reforçament de la població original amb nous exemplars, i creació de dues noves poblacions en un ambient que reuneix condicions òptimes per al seu desenvolupament (Alfurí i s'Arangí).

Les poblacions creades artificialment per reforçament o translocació de l'original d'es Milocar són les úniques que sobreviuen: en total, 36 exemplars vius, tots molt joves.

El Pla de Recuperació del pinastre de Menorca, que s'aprovarà ben aviat, té com a finalitat identificar i programar les actuacions necessàries per conservar aquesta forma insular, establir-ne les prioritats i facilitar la coordinació entre tots els estaments i persones implicades en la conservació d'aquesta originalitat de la flora menorquina.

La feina de camp ha estat possible gràcies a la col·laboració d'Agents de Medi Ambient de Menorca, personal de l'IBANAT i del Servei de Gestió Forestal, que en l'actualitat estan fent un seguiment periòdic de l'estat d'aquests individus per assegurar-ne la conservació i supervivència. També han col·laborat les instal·lacions i el personal del viver forestal de Menut, de la Universitat Politècnica de Madrid, del Jardí Botànic de Sóller, del Banc de Llavors Forestals de la Generalitat Valenciana i el Viver de Planta del GOB-Menorca.

Tot i que l'Arxiduc Lluís Salvador havia citat l'espècie, havia passat per alt als botànics fins que el 1989 Pere Fraga la va retrobar a la part més alta del Milocar, a una zona poc accessible i poc freqüentada per la gent amb només vuit exemplars. Posteriorment, el Dr. Luis Gil, de Madrid, n'ha fet estudis genètics i ha trobat diferències clares respecte de les poblacions ibèriques, i afinitats amb els pinastres de Còrsega i Sardenya. Aquesta **originalitat genètica** i el seu caràcter relict, fa d'aquesta població un element únic d'especial importància en la flora balear i espanyola i, en conseqüència, amb un **elevat interès de conservació**. Per tant, aquesta està catalogada a les Illes com en **Perill d'Extinció**, màxima figura de protecció en el Catàleg Balear d'Espècies Amenaçades i d'Especial Protecció.

Protegir i conservar la nostra natura és UN ESFORÇ DE TOTS

PLA DE
RECUPERACIÓ
D'ESPECIES
VEGETALS
AMENAÇADES

La protecció de la natura requereix aplicar mesures especials sobre els animals i les plantes que estan en major perill. A aquesta tasca, promoguda per la

Conselleria de Medi Ambient, s'hi han d'implicar altres administracions, empreses i particulars, per aconseguir la conservació i recuperació de tot el patrimoni natural propi de les Illes Balears.

Govern
de les Illes Balears

Conselleria de Medi Ambient

www.illesbalears.cat

